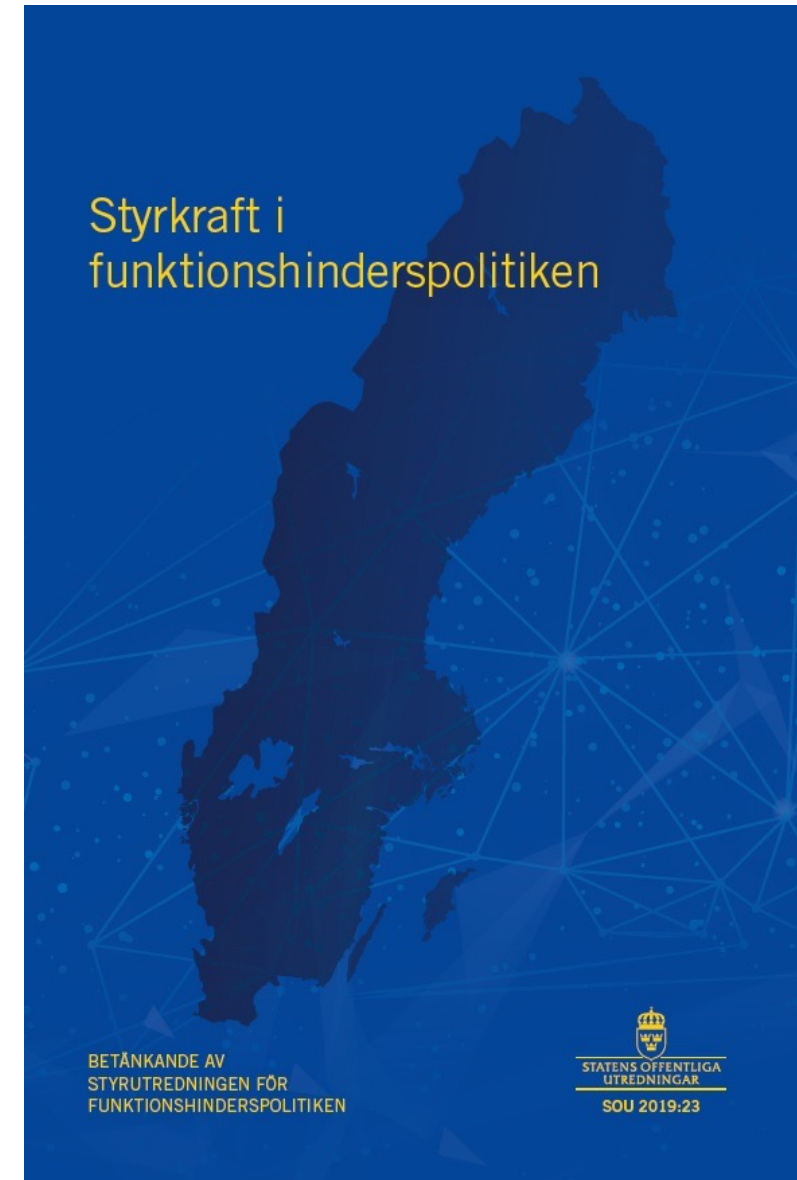

Styrkraft i politiken genom förhandling och förankring

Martin Olauzon, f.d. särskild utredare

1 april, 2022

Mina ingångar

- Funktionshinderspolitik – typisk tvärsektoriellt
- Alla vill det bästa – ingen har ensamt ansvar
- Mänskliga rättigheter kräver nya tänkesätt...
- ...som funkar i våra system och arbetssätt
- Går inte att jobba i stuprör – utveckla styrning och samordning
- Prioritera – annars kommer vi aldrig framåt
- Ta vara på de resurser som finns – inkludera
- Utan politisk vilja går det inte

Styretredningen för funktionshinderspolitiken

En **styretredning** – ge förslag på hur det nationella målet...

”att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas.”

...ska kunna realiseras genom **styrning och uppföljning**

Uppdraget avrapporterades den 7 maj 2019

Utmaningar för genomförandet av politiken

- Kunskapen brister om politiken/målet, MR och FN-konventionen
- Liksom om det egna ansvaret för genomförandet av politiken
- Genomförandet går för sakta

- Tvärsektoriell politik kräver dynamisk styrning som klarar komplexitet
- Aktuell kunskap behövs – analys och uppföljning central
- Tydligare prioritering behövs – allt kan inte lyftas samtidigt

Styrning och uppföljning viktig – politiskt stöd nödvändigt

Politiken bygger på mänskliga rättigheter

- Det nationella målet utgår från FN-konventionen
- Alltså en fråga om mänskliga rättigheter – Sverige har lovat
- Vårt system bygger på skyldighetsbaserad lagstiftning, kommunal självstyrelse och fristående myndigheter
- Vi är litet ovana – men vi lär och utvecklas
- Jobba genom nuvarande system och strukturer – inte emot
- Var reformister hellre än revolutionärer

Självstyrelsen en resurs i tvärsektoriellt arbete

- Samhällsmodellen bygger på att kommunsektorn tar ansvar
- Skola, vård, omsorg, fysisk planering, kultur och fritid m.m.
- Centralt med gemensam målbild för staten och kommunsektorn

- Ibland ses självstyrelsen som ett problem
- Se den som den resurs den är istället
- Ger utvecklingskraft och potential
- Olika sätt att lösa problem ger dynamik och möjligheter att lära

Involvera dem det berör – minst lika viktig resurs

- En fråga om mänskliga rättigheter (som sagt...)
- FN-konventionen tydliggör statens ansvar för att involvera personer med funktionsnedsättning (eller deras organisationer)
- Inte enbart fråga om en rättighet för den det berör
- Se resursen i att ta tillvara dem som har egen erfarenhet
- Samhället vinner på att kunskap kommer fram och används

Modern styrning inkluderar många

- Staten kan inte peka med hela handen
- Hellre bottom-up än top-down när många ska bidra
- Kommuner, regioner, civilsamhället, arbetsmarknadens parter och andra har mycket att bidra med

- Från *government* till *governance* (interaktiv samhällsstyrning)
- Samverkan och förhandling – en modernare styrning
- Tydliga ansvarsförhållanden viktiga för att det ska funka

Varför interaktiv samhällsstyrning/governance?

- Ansvars- och finansieringsprincipen – alla har ett ansvar
- Komplex och dynamisk uppgift – styrningen måste hänga med
- Jobba i nätverk – ingen kan ensam lösa utmaningarna
- Fokus på uppföljning och lärande istället för kontroll
- Förhandling, dialog, incitament och normbildning
- Alla tar ansvar – men krävs tydligt uppdrag för facilitator
- Inte "låt-gå" – ansvar innebär att t.ex. regeringen ställer krav
- Prioritering central – "om allt är viktigt är inget viktigt"

Att vara förtroendevald innebär ansvar

- Som förtroendevalda är ni ansvariga
- Lätt att säga att alla ska lyssnas på – men funkar det?
- Hur väga av inkludering mot ansvarsutkrävande?

Resultat kräver politisk uppbackning

- Omfattande arbete för att nå komplexa politiska mål
- Förutsättningarna skiftar en hel del – olika verkligheter
- Kunskapen och förståelsen för politiken och målet varierar stort
- Vissa mer aktiva och engagerade – andra klart mindre

- Politisk uppbackning avgörande - nationellt, regionalt och lokalt
- Behövs ”ambassadörer” för MR och tvärsektoriell politik
- Nationellt mandat – lokalt/regionalt baserad kunskap

Tack!

martin.olauzon@hotmail.com

